

продуктивної праці, а як наслідок – визначитись із власними професійними уподобаннями.

Отже, можна підсумувати, що педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського є важливим джерелом збагачення сучасної педагогічної теорії та практики, зокрема з питань формування підприємницької компетентності молоді. Вивчення цієї спадщини надихає освітян на пошук нових ефективних способів вирішення зазначеної проблеми.

Список бібліографічних посилань:

1. Господарський кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144) (із змінами). URL: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
2. Сухомлинский В. А. Павлышская средняя школа. *Избранные произведения в пяти томах*. К. : «Радянська школа», 1979–1980. Т. 4. С. 7–410.
3. Сухомлинский В. А. Труд и борьба. *Избранные произведения в пяти томах*. К. : «Радянська школа», 1979–1980. Т. 5. С. 560-565.

УДК 37.011.3

Г. В. Трухан
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди
tanna020874@gmail.com

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ НАДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧНЯМ (ЗА ПОГЛЯДАМИ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО)

У статті розкрито основні ідеї В. О. Сухомлинського про надання педагогічної підтримки учням, серед яких визначені: вплив вихователя на розвиток учня, важливість діалогу дорослого та дитини, допомога у формуванні позитивного уявлення дитини про себе, особливості створення психолого-педагогічних умов для саморозвитку та самовиховання учня. Зазначена актуальність цих ідей в умовах сьогодення.

Ключові слова: педагогічна підтримка, педагогічний супровід, індивідуальний підхід, розвиток дитини, особистість, самовиховання.

The main ideas of V. O. Sukhomlinskiy about providing pedagogical support to the students, among which there were defined: the influence of the tutor on the

development of the student, the importance of the dialogue between the adult and the child, the assistance in the forming a positive image of the child about himself, especially the creation of psychological and pedagogical conditions for self-development and self-education of the student. The relevance of these ideas in the modern times is noted.

Keywords: *pedagogical support, pedagogical background, individual approach, child development, personality, self-education.*

Система освіти сьогодні зазнає великих змін, що пов'язано з гуманізацією освітнього процесу. Саме завдяки багатьом новаторським ідеям, головне місце серед яких займає ідея виховання гуманізму і людяності через створення людям добра, творча спадщина В. О. Сухомлинського становить значний теоретичний і практичний інтерес для сучасної педагогіки.

Гуманістичні виховні системи сучасної освіти, як правило, виходять на ідею педагогічної підтримки, яка полягає у розкритті особистісного потенціалу людини, що включає допомогу учням у подоланні соціальних, психологічних, особистісних труднощів.

З погляду сучасних науковців, поняття «педагогічна підтримка» розглядається як процес спільного з дитиною визначення її власних інтересів, цілей та можливостей, водночас знаходження шляхів подолання проблем та перешкод, які заважають їй досягати бажаних результатів у навчанні, спілкуванні, саморозвитку та самовихованні, зберігаючи свою людську гідність [1].

Поняття «педагогічна підтримка» у спадщині В. О. Сухомлинського відсутнє. Проте більшість його праць присвячена питанням індивідуального підходу до учнів, важливості та необхідності підтримки дитини вчителем, особливостям взаємодії з учнями, які по суті вирішують проблеми розбудови цього феномену.

Про процес педагогічної підтримки науковець говорив як про діяльність, що пов'язана з наданням підтримки у розвитку дитини.

Педагог-новатор В. О. Сухомлинський наголошував, що важливу роль у вихованні та розвитку дитини відіграють дорослі. Основні з головних завдань, дорослих, які знаходяться поруч з дитиною, полягають у тому, щоб допомогти їй сформуванню позитивне уявлення про себе, усвідомити свою цінність та неповторність. В. О. Сухомлинський уважав, що вчителі та вихователі повинні забезпечити для дитини психолого-педагогічні умови, за яких її шанси на успіх збільшаться, в яких дитина зможе оволодівати

знаннями, розвиватися та розкриватися, прагнути до самовдосконалення, водночас зможе опанувати прийняті в суспільстві моральні та етичні норми [1].

У своїй книзі «Павлиська середня школа» Василь Олександрович зазначає, що вчителю «необхідно допомогти дитини набути певних знань та виховати у неї бажання набувати знання протягом усього життя» [4].

При створенні сприятливих для саморозвитку та самовиховання учня умов, на думку В. О. Сухомлинського, педагог повинен урахувувати особливості учнівського колективу взагалі та специфіку, особливі якості кожного учня окремо, які виявляються в «задатках, схильностях, здібностях, захопленнях, інтересах» [3].

Науковець вважав, що колектив не є чимось абстрактним, навпаки, він складається з особистостей, а його життєдіяльність відображається саме у взаємодії цих особистостей, у їх впливі одна на одну. Цей вплив оцінюється іншими людьми, що роблять для себе висновки про те, як діяти та вести себе у суспільстві. Його ідея полягає в ефективності взаємного впливу вихованців, передачі моральних багатств і цінностей, як однієї з найбільш тонкої сфери духовного життя колективу [3].

Як педагог-практик, В. О. Сухомлинський урахує той факт, що загальноосвітня середня школа в нашій країні – різновікова. Він бачить у цьому полегшення виховної роботи для педагога, бо переконаний, що самовиховання в умовах різновікового колективу «набуває характеру моральних суспільних відносин між старшими і молодшими» [2].

В. О. Сухомлинський наголошує на повазі до особистості вихованця незалежно від його віку, визнанні його внутрішнього світу і необхідності відповідального ставлення до дій дитини.

Здійснюючи педагогічну підтримку учнів, вихователю необхідно «глибоко знати логіку дитячих бажань, прагнень і їх взаємозв'язок з істинними потребами, інтересами всебічного розвитку людини», необхідно враховувати той факт, що дитині хочеться робити те, що не дозволяється, а забороняється [1].

Педагогічна підтримка учнів, у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського, являє собою дуже кропітку роботу, зміст якої полягає в тому, що людину, вже з дитинства, треба спонукати до самовиховання: навчити примушувати себе працювати, переборювати та долати труднощі та власні негативні якості [5].

Аналізуючи педагогічну спадщину В. О. Сухомлинського, ми дійшли висновку, що його ідеї відносно питання адміністративного управління є однією зі складових формування педагогічної підтримки у сучасному її розумінні, яке передбачає опрацювання аспектів планування, реалізацію й аналіз конкретних кроків із боку адміністрації щодо розвитку навчально-виховного процесу з урахуванням умов заходу, підготовку педагогічних кадрів до роботи з дітьми та сім'єю, програмне та методичне забезпечення процесу складання навчальних планів для дітей, враховуючи особистісні якості, психологічний стан та стан здоров'я, потреби кожної дитини окремо, та учнівського колективу загалом. [5].

Ідеї педагога-науковця В. О. Сухомлинського випереджали свій час, він сформував педагогічну концепцію, зміст якої відповідає загальноцивілізаційним тенденціям розвитку, що стали реально впроваджуватися в сучасній освітній процес. Розроблені ним демократичні педагогічні засоби та методи навчання й виховання сьогодні становлять стрижень реформаторських процесів освітньої сфери. До провідних ідей теоретичного доробку Василя Сухомлинського можна віднести: розвиток особистості шляхом упровадження особистісного підходу до організації навчання і виховання; питання педагогічної підтримки учнів.

Узагальнюючи ідеї В. О. Сухомлинського, можна підсумувати, що педагогічна підтримка – це діяльність педагога, яка будується на співпраці з сім'єю й адміністрацією загальноосвітнього закладу, з метою створення умов для самовизначення та самореалізації дитини, враховуючи її індивідуальні особливості. Це професійна інноваційна сфера діяльності педагога, яка спрямована на допомогу учневі розвинути свої особистісні можливості, розкрити індивідуальний потенціал і самостійно долати труднощі. Ідеї, сформульовані В. О. Сухомлинським щодо організації навчального та виховного процесу, знаходять свій відгук сьогодні у реформах системи освіти та складають основу сучасного розуміння педагогічного супроводу учнів.

Список бібліографічних посилань

1. Савченко О. Екологія дитинства: В. О. Сухомлинський і сучасна початкова школа. *Початкова школа*. 2000. №11. С. 1- 4.
2. Білюк О. Сухомлинський В. О. Про виховання особистості школяра: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон. 2007. 160 с.
3. Сухомлинский В. Избранные произведения в пяти томах. Т. 2. К. : «Радянська школа». 1977. 713с.

4. Сухомлинский В. Избранные произведения в пяти томах. Т. 4, К. : Радянська школа. 1977. 672 с.

5. Поліщук Р. Рецепт проблем «Василь Сухомлинський про фізичне здоров'я учнів» у педагогічних дослідженнях останніх десятиліть: основні тенденції. «Наукові записки. Серія: Педагогічні науки». Черкаси №125. С. 162-165.

УДК 37:303.1:504.75.05:82

Н. М. Філяніна

Національний фармацевтичний університет (м. Харків)
nellya-filyanina@hotmail.com

Л. В. Сінявіна

Національний фармацевтичний університет (м. Харків)
sinyavina27@gmail.com

О. О. Долга

Національний фармацевтичний університет (м. Харків)
nellya-filyanina@hotmail.com

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У роботі аналізується значення методологічного потенціалу позашкільної освіти В. О. Сухомлинського для розробки сучасної концепції екологічної освіти, яка відповідала б викликам сьогодення. Метою дослідження є визначення положень що стосуються досвіду організації освітнього процесу, формування змісту освіти та навчальних планів: єдність освіти та індивідуального досвіду, освіти і виховання як способу забезпечення самозбереження динамічного суспільства; динамічні теорії освіти та виховання, в рамках яких розглядається екологічна освіта та екологічне виховання; єдність шкільної та позашкільної освіти, освіта на відкритому повітрі.

Ключові слова: *освіта, екологія, філософія освіти, екологічна освіта, досвід, гуманітарні науки, шкільна освіта, позашкільна освіта, природа.*

The paper analyzes the importance of outside the school education methodology by V. O. Sukhomlinsky for the development of environmental education modern concept in accordance with the challenges of today. The aim of